

2024/2019

12.8.2024

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE, EURATOM) 2024/2019

z dnia 11 kwietnia 2024 r.

zmieniające Protokół nr 3 w sprawie statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 256 ust. 3 i art. 281 akapit drugi,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w szczególności jego art. 106a ust. 1,

uwzględniając wniosek Trybunału Sprawiedliwości,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Komisji Europejskiej ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2015/2422 ⁽³⁾ Trybunał Sprawiedliwości przedstawił w dniu 14 grudnia 2017 r. Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji sprawozdanie w sprawie możliwych zmian w podziale właściwości w sprawach wydawania orzeczeń w trybie prejudycjalnym przedkładanych na mocy art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). W sprawozdaniu tym Trybunał Sprawiedliwości uznał, że nie było wówczas potrzeby proponowania zmian w sposobie rozpoznawania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na mocy art. 267 TFUE. Niemniej jednak w tym samym sprawozdaniu podkreślił on, że nie można wykluczyć w przyszłości przekazania Sądowi właściwości do orzekania w trybie prejudycjalnym w pewnych szczególnych dziedzinach, gdyby wymagał tego prawidłowy przebieg postępowań w przypadku dużej liczby i złożoności wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym przedkładanych Trybunałowi Sprawiedliwości. Takie przekazanie właściwości odpowiada ponadto woli autorów traktatu z Nicei, którzy zamierzali wzmocnić skuteczność systemu sądowego Unii poprzez wprowadzenie możliwości włączenia Sądu w rozpoznawanie takich wniosków.
- (2) Zgodnie ze statystykami Trybunału Sprawiedliwości rośnie zarówno liczba zawisłych spraw o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, jak i średni czas rozpoznawania tych spraw. Ponieważ wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym muszą być rozpoznawane szybko, tak aby sądy krajowe mogły zagwarantować prawo do skutecznego środka prawnego, należy zarządzić obecnej sytuacji. Sytuacja ta wynika nie tylko z dużej liczby wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym kierowanych co roku do Trybunału Sprawiedliwości, ale również z faktu, że coraz więcej kierowanych do niego pytań jest bardzo złożonych i ma szczególnie delikatny charakter. Aby umożliwić Trybunałowi Sprawiedliwości dalsze wypełnianie jego zadań w zakresie ochrony i umacniania jedności i spójności prawa Unii oraz aby zapewnić najwyższą jakość orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości, w trosce o zapewnienie prawidłowego przebiegu postępowań należy skorzystać z możliwości przewidzianej w art. 256 ust. 3 akapit pierwszy TFUE i przekazać Sądowi właściwość w zakresie rozpoznawania pytań prejudycjalnych przedkładanych na mocy art. 267 TFUE w szczególnych dziedzinach określonych w statucie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwanym dalej „statutem”).
- (3) Przekazanie Sądowi części kompetencji do orzekania w trybie prejudycjalnym powinno umożliwić Trybunałowi Sprawiedliwości przeznaczenie większej ilości czasu i zasobów na rozpoznawanie bardziej złożonych i wymagających szczególnej uwagi wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym oraz pogłębienie dialogu z sądami krajowymi w tym kontekście, w szczególności poprzez szersze wykorzystanie mechanizmu przewidzianego w art. 101 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości, który umożliwia Trybunałowi Sprawiedliwości zwrócenie się do sądu odsyłającego o udzielenie wyjaśnień w wyznaczonym przez niego terminie, w uzupełnieniu do pism procesowych lub uwag na piśmie składanych przez podmioty, o których mowa w art. 23 statutu.
- (4) W tym kontekście – ponieważ Trybunał Sprawiedliwości musi coraz częściej orzekać w trybie prejudycjalnym w sprawach o charakterze konstytucyjnym lub w sprawach związanych z prawami człowieka i Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”) – należy zwiększyć przejrzystość i otwartość postępowania

⁽¹⁾ Opinia z dnia 14 marca 2023 r. (COM(2023) 135).

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 27 lutego 2024 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 19 marca 2024 r.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2015/2422 z dnia 16 grudnia 2015 r. zmieniające Protokół nr 3 w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Dz.U. L 341 z 24.12.2015, s. 14).

sądowego. W tym celu, oraz nie naruszając rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady (⁴), statut należy zmienić, aby zapewnić, by pisma procesowe lub uwagi na piśmie składane przez podmiot, o którym mowa w art. 23 statutu, były publikowane na stronie internetowej Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w rozsądnym terminie po zakończeniu sprawy, chyba że podmiot ten sprzeciwia się publikacji własnych pism; w takim przypadku fakt zgłoszenia takiego sprzeciwu zostanie odnotowany na tej samej stronie internetowej. Taka publikacja zwiększy rozliczalność i ugruntuje zaufanie do Unii i prawa Unii.

- (5) W następstwie reformy unijnych ram sądowych wynikającej z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2015/2422 Sąd jest obecnie w stanie sprostać większemu obciążeniu pracą, które będzie wynikać z przekazania mu właściwości do orzekania w trybie prejudycjalnym w pewnych szczególnych dziedzinach. W związku z tym, że obciążenie Sądu pracą jest jednak ściśle związane z ewolucją działalności Unii, konieczne będzie upewnienie się, że jest on w pełni zdolny do dalszego wykonywania powierzonej mu kontroli sądowej w odniesieniu do o instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii.
- (6) Ze względu na pewność prawa istotne jest, aby dziedziny, w których przyznano Sądowi właściwość do orzekania w trybie prejudycjalnym, były jasno określone i by można było w wystarczającym stopniu oddzielić je od innych dziedzin. Ponadto ważne jest także, by w dziedzinach tych istniało obszerne orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, którym Sąd może kierować się przy wykonywaniu właściwości do orzekania w trybie prejudycjalnym.
- (7) Poszczególne dziedziny należy ponadto określić z uwzględnieniem konieczności odciążenia Trybunału Sprawiedliwości, zwalniając go z obowiązku rozpoznawania wystarczająco dużej liczby spraw o orzeczenie w trybie prejudycjalnym, tak aby miało to rzeczywisty wpływ na jego obciążenie pracą.
- (8) To właśnie na podstawie tych kryteriów należy określić poszczególne dziedziny, w których przyznaje się Sądowi właściwość do orzekania w trybie prejudycjalnym. Biorąc pod uwagę dynamiczny charakter prawa Unii, określenia tego należy dokonać w oparciu o tradycyjny sposób odniesienia do tych szczególnych dziedzin. Aby zapewnić możliwość dalszego określania tych dziedzin w przyszłości, przy zachowaniu niezbędnej pewności prawa, pomimo zmian w prawie Unii dotyczących tych poszczególnych dziedzin, ważne jest uwzględnienie kwestii zwykle objętych tymi szczególnymi dziedzinami w chwili przyjmowania niniejszego rozporządzenia.
- (9) Wspólny system podatku od wartości dodanej, podatek akcyzowy, kodeks celny i klasyfikacja taryfowa towarów w Nomenklaturze scalonej spełniają kryteria pozwalające uznać te dziedziny za „poszczególne dziedziny” w rozumieniu art. 256 ust. 3 akapit pierwszy TFUE. W chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia dziedziny te obejmują takie kwestie jak określenie podstawy opodatkowania do celów obliczenia podatku od wartości dodanej lub warunków zwolnienia z zapłaty tego podatku; wykładnia ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego oraz ram dotyczących podatku akcyzowego od alkoholu, napojów alkoholowych, tytoniu, produktów energetycznych i energii elektrycznej; elementy stanowiące podstawę zastosowania należności celnych w związku z przywozem lub wywozem towarów w ramach wymiany handlowej, takie jak wspólna taryfa celna, pochodzenie i wartość celna towarów; procedury przywozowe i wywozowe, w tym powstanie, ustalenie i wygaśnięcie długu celnego; szczególne procedury celne; system zwolnień z należności celnych, jak również wykładnia poszczególnych pozycji taryfowych i kryteriów klasyfikacji niektórych towarów w Nomenklaturze scalonej określonej w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 (⁵).
- (10) Odszkodowanie i pomoc dla pasażerów w przypadku opóźnienia lub odwołania usług transportowych lub odmowy przyjęcia pasażerów na pokład spełniają kryteria uznania tych dziedzin za poszczególne dziedziny w rozumieniu art. 256 ust. 3 akapit pierwszy TFUE i obejmują kwestie, które – w chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia – wchodzą w zakres stosowania rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 261/2004 (⁶), (UE) nr 1177/2010 (⁷), (UE) nr 181/2011 (⁸) i (UE) 2021/782 (⁹). Te same kryteria są również spełnione w odniesieniu do

(⁴) Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji (Dz.U. L 145 z 31.5.2001, s. 43).

(⁵) Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz.U. L 256 z 7.9.1987, s. 1).

(⁶) Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. L 46 z 17.2.2004, s. 1).

(⁷) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 1).

(⁸) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 1).

(⁹) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/782 z dnia 29 kwietnia 2021 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz.U. L 172 z 17.5.2021, s. 1).

systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, uregulowanego w chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁰⁾ oraz aktami przyjętymi na podstawie tej dyrektywy.

- (11) Biorąc pod uwagę kryterium materialne mające zastosowanie do podziału właściwości do orzekania w trybie prejudycjalnym między Trybunałem Sprawiedliwości a Sądem, ze względów związanych z pewnością prawa i czasem trwania postępowania, ważne jest, aby sądy odsyłające nie podejmowały samodzielnie decyzji o tym, który sąd jest właściwy do rozpoznania wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Wszystkie wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym powinny zatem być składane do Trybunału Sprawiedliwości, który powinien ustalić – zgodnie ze szczegółowymi zasadami określonymi w jego regulaminie postępowania – czy dany wniosek należy wyłącznie do jednej lub kilku z poszczególnych dziedzin wymienionych w statucie, a co za tym idzie, czy należy go przekazać Sądowi.
- (12) Trybunał Sprawiedliwości powinien nadal orzekać w przedmiocie wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, które – choć są powiązane z poszczególnymi dziedzinami, w których na mocy niniejszego rozporządzenia powierzono właściwość do wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym Sądowi – dotyczą także innych dziedzin, ponieważ art. 256 ust. 3 akapit pierwszy TFUE nie przewiduje możliwości przekazania Sądowi właściwości do orzekania w trybie prejudycjalnym w dziedzinach innych niż poszczególne dziedziny.
- (13) Prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy stanowi prawo podstawowe zagwarantowane w art. 47 akapit drugi Karty. W związku z tym należy wyraźnie zaznaczyć w samym statucie, że Trybunał Sprawiedliwości zachowuje właściwość w przypadku gdy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym podnosi niezależne kwestie dotyczące wykładni prawa pierwotnego, międzynarodowego prawa publicznego, ogólnych zasad prawa Unii lub Karty, ze względu na ich horyzontalny charakter, nawet w przypadku gdy ramy prawne sprawy w postępowaniu głównym wchodzi w zakres jednej lub kilku z poszczególnych dziedzin, w których właściwość do orzekania w trybie prejudycjalnym powierzono Sądowi na mocy niniejszego rozporządzenia.
- (14) Po przeprowadzeniu wstępnej analizy oraz po wysłuchaniu wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości i pierwszego rzecznika generalnego prezes Trybunału Sprawiedliwości powinien poinformować sekretariat o tym, czy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym należy przekazać Sądowi czy też przekazać go do dalszej analizy zgromadzeniu ogólnemu, w którym uczestniczą wszyscy sędziowie i rzecznicy generalni. W interesie prawidłowego i szybkiego przeprowadzania postępowań proces oceny, czy wniosek powinien zostać przekazany Sądowi, należy przeprowadzić w terminie, który nie wykracza poza to, co jest absolutnie niezbędne ze względu na jego charakter, długość czy złożoność sprawy.
- (15) W celu zapewnienia pewności prawa i większej przejrzystości postępowań sądowych Trybunał Sprawiedliwości lub Sąd powinny krótko uzasadniać w orzeczeniu w przedmiocie odesłania prejudycjalnego swoją właściwość do rozpoznania pytania prejudycjalnego. Ponadto Trybunał Sprawiedliwości powinien publikować i regularnie aktualizować wykaz przykładów zastosowania art. 50b statutu, dodane niniejszym rozporządzeniem zmieniającym.
- (16) Sąd rozstrzyga kwestie właściwości lub dopuszczalności podniesione w sposób wyraźny lub dorozumiany w przekazanym mu wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.
- (17) Zgodnie z art. 54 akapit drugi statutu, jeżeli Sąd stwierdzi, że nie jest właściwy do rozpoznania wniosku i wydania orzeczenia w jego przedmiocie, odsyła sprawę do Trybunału Sprawiedliwości. Ten sam obowiązek ma zastosowanie w przypadku, gdy Sąd uzna w toku rozpoznawania wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, który do niego skierowano, że wniosek nie spełnia kryteriów określonych w art. 50b akapit pierwszy statutu, dodane niniejszym rozporządzeniem zmieniającym.
- (18) Ponadto zgodnie z art. 256 ust. 3 akapit drugi TFUE Sąd może przekazać Trybunałowi Sprawiedliwości sprawę należącą do właściwości Sądu, jeżeli wymaga ona orzeczenia co do zasad, które może mieć wpływ na jedność lub spójność prawa Unii.
- (19) Aby zapewnić sądom krajowym i podmiotom, o których mowa w art. 23 statutu, takie same gwarancje, jakie zapewnia Trybunał Sprawiedliwości, Sąd powinien przyjąć przepisy proceduralne równoważne z przepisami stosowanymi przez Trybunał Sprawiedliwości przy rozpoznawaniu wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w szczególności w odniesieniu do wyznaczenia rzecznika generalnego. Sędziowie Sądu powinni wybierać spośród siebie członków pełniących funkcje rzecznika generalnego na odnawialny okres trzech lat. W okresie, w którym członkowie ci będą sprawować funkcje rzecznika generalnego, nie powinni oni pełnić funkcji sędziów w sprawach podlegających art. 267 TFUE. Ponadto, aby zapewnić niezależność rzecznika generalnego wyznaczonego do rozpoznania wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, powinien on należeć do izby innej niż ta, której dany wniosek przydzielono.

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32).

- (20) Zważywszy, że specyfika postępowań w sprawach prejudycjalnych jest odmienna od specyfiki postępowań w przedmiocie skarg bezpośrednich podlegających właściwości Sądu, rozpoznawanie wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym należy przydzielić izmom Sądu wyznaczonym do tego celu.
- (21) Poza tym, w celu zachowania między innymi spójności orzeczeń Sądu wydanych w trybie prejudycjalnym oraz w trosce o zapewnienie prawidłowego przebiegu postępowań należy przewidzieć izbę Sądu o pośrednim składzie orzekającym, czyli skład orzekający większy niż izby złożone z pięciu sędziów i mniejszy niż wielka izba. Biorąc pod uwagę zwiększone obowiązki Sądu, wprowadzone w wyniku niniejszego rozporządzenia, państwo członkowskie lub instytucja Unii, które są stroną postępowania, powinny mieć możliwość zwrócenia się o zwołanie takiej izby o pośrednim składzie orzekającym w przypadku wniesienia sprawy do Sądu na podstawie art. 267 TFUE.
- (22) Statystyki Trybunału Sprawiedliwości wskazują na wysoką liczbę odwołań wnoszonych od orzeczeń Sądu. W celu zachowania skuteczności postępowań odwoławczych i umożliwienia Trybunałowi Sprawiedliwości skoncentrowania się na odwołaniach, które dotyczą istotnych kwestii prawnych, mechanizm rozstrzygnięcia o przyjęciu odwołania do rozpoznania należy rozszerzyć z poszanowaniem wymogów skutecznej ochrony sądowej.
- (23) Mechanizm rozstrzygnięcia o przyjęciu odwołania do rozpoznania należy rozszerzyć na odwołania dotyczące orzeczeń Sądu w przedmiocie decyzji niezależnych izb odwoławczych organu lub jednostki organizacyjnej Unii, które to izby istniały już w dniu 1 maja 2019 r., lecz które nie zostały jeszcze wymienione w art. 58a statutu. Takie odwołania dotyczą bowiem spraw, które były już rozpatrywane dwukrotnie – najpierw przez niezależną izbę odwoławczą, a następnie przez Sąd, a zatem prawo do skutecznej ochrony sądowej zostało w odniesieniu do nich w pełni zagwarantowane.
- (24) Mechanizm rozstrzygnięcia o przyjęciu odwołania do rozpoznania należy także rozszerzyć na spory dotyczące wykonania umów zawierających klauzulę arbitrażową w rozumieniu art. 272 TFUE, które najczęściej jedynie wymagają od Sądu zastosowania do istoty sporu prawa krajowego, do którego odsyła klauzula arbitrażowa. W przypadku gdy Sąd musi zastosować do istoty sporu prawo Unii, odwołania od orzeczeń Sądu wydanych w odniesieniu do takich sporów powinny być przyjmowane do rozpoznania, jeżeli dotyczą kwestii istotnych dla jedności, spójności lub rozwoju prawa Unii.
- (25) Zgodnie z art. 23 statutu Parlament Europejski, Rada i Europejski Bank Centralny są uprawnione do przedkładania Trybunałowi Sprawiedliwości pism procesowych lub uwag na piśmie, jeżeli przyjęły one akt, którego ważność lub wykładnia są przedmiotem sporu. Niemniej jednak w swojej praktyce jurysdykcyjnej Trybunał Sprawiedliwości dopuścił już udział Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Banku Centralnego w postępowaniach dotyczących innych wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, jeżeli miały one szczególny interes w kwestiach podniesionych przez sąd krajowy.
- (26) Należy zatem zmienić art. 23 statutu w taki sposób, aby wszystkie decyzje sądu państwa członkowskiego o przekazaniu sprawy do Trybunału Sprawiedliwości były zgłaszane Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Bankowi Centralnemu, tak aby mogły one ocenić, czy mają taki szczególny interes, i zdecydować, czy chcą skorzystać z prawa do złożenia pism procesowych lub uwag na piśmie. Zmiana ta nie narusza prawa innych instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych do przedkładania pism procesowych lub uwag na piśmie, jeżeli przyjęły one akt, którego ważność lub wykładnia są przedmiotem sporu.
- (27) Niniejsze rozporządzenie przewiduje istotną zmianę unijnych ram sądowych, a zatem trzeba ściśle monitorować jego wdrażanie. W tym celu Trybunał Sprawiedliwości powinien złożyć w rozsądnym terminie Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji sprawozdanie dotyczące przekazania Sądowi właściwości do orzekania w trybie prejudycjalnym w poszczególnych dziedzinach oraz w sprawie rozszerzenia mechanizmu rozstrzygnięcia o przyjęciu odwołania do rozpoznania. Trybunał Sprawiedliwości powinien udzielać w szczególności informacji, które umożliwią zbadanie, w jakim stopniu osiągnięto założone cele, z uwzględnieniem zarówno czasu trwania postępowań, jak i skuteczności rozpoznawania odwołań i wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, które są najbardziej złożone lub mają szczególne znaczenie.
- (28) Parlament Europejski i Trybunał Sprawiedliwości nawiązały w kwestii funkcjonowania systemu sądowego Unii konstruktywny dialog, który okazał się szczególnie korzystny w kontekście obecnej reformy. Dialog ten, do którego – w stosownych przypadkach – można zapraszać ekspertów, powinien być prowadzony w sposób usystematyzowany w cyklu rocznym, z należytym poszanowaniem roli i kompetencji każdej instytucji, w celu omówienia wdrażania reformy statutu wprowadzonej niniejszym rozporządzeniem oraz rozwijania refleksji nad dalszymi usprawnieniami.

- (29) Konsultacje społeczne i konsultacje z zainteresowanymi podmiotami są integralnym elementem procesu decyzyjnego opartego na gruntownej wiedzy oraz są nieodzowne dla poprawy jakości procesu stanowienia prawa. Przed przyjęciem wniosku lub projektu dotyczącego zmiany postanowień protokołu nr 3 w sprawie statutu zgodnie z art. 281 TFUE Trybunał Sprawiedliwości lub Komisja powinny przeprowadzić otwarte i przejrzyste konsultacje publiczne, zapewniając, aby warunki i terminy tych konsultacji publicznych umożliwiały jak najszerszy udział społeczeństwa. Wyniki konsultacji publicznych i konsultacji z zainteresowanymi podmiotami powinny być niezwłocznie przekazane, w zależności od przypadku, Komisji lub Trybunałowi Sprawiedliwości, a także Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, oraz podawane do wiadomości publicznej.
- (30) Do protokołu nr 3 w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej należy zatem wprowadzić odpowiednie zmiany,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W protokole nr 3 w sprawie statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwanego dalej „statutem”) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 23 wprowadza się następujące zmiany:

a) akapity pierwszy i drugi otrzymują brzmienie:

„W sprawach objętych art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej sąd państwa członkowskiego, który wydaje postanowienie o zawieszeniu postępowania i przekazaniu sprawy do Trybunału Sprawiedliwości, powiadamia o tym Trybunał. Sekretarz Trybunału Sprawiedliwości zawiadamia następnie o tym postanowieniu strony, państwa członkowskie, Parlament Europejski, Radę, Komisję oraz Europejski Bank Centralny, jak również instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną Unii, które przyjęły akt, którego ważności lub wykładni dotyczy spór.

W terminie dwóch miesięcy od tego powiadomienia strony, państwa członkowskie, Komisja oraz – jeżeli uznają one, że mają szczególny interes w kwestiach podniesionych we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym – Parlament Europejski, Rada i Europejski Bank Centralny są uprawnione do przedłożenia Trybunałowi Sprawiedliwości pism procesowych lub uwag na piśmie. W stosownych przypadkach instytucja, organ lub jednostka organizacyjna, które przyjęły akt, którego ważność lub wykładnia stanowią przedmiot sporu, są również uprawnione do przedkładania pism procesowych lub uwag na piśmie.”;

b) dodaje się akapit w brzmieniu:

„Pisma procesowe lub uwagi na piśmie przedłożone przez zainteresowany podmiot na podstawie niniejszego artykułu publikuje się na stronie internetowej Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w rozsądnym terminie po zakończeniu sprawy, chyba że podmiot ten sprzeciwia się publikacji własnych pism procesowych lub uwag na piśmie.”;

2) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 49a

Przy rozpoznawaniu wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, przekazanych Sądowi zgodnie z art. 50b, wspomaga go co najmniej jeden rzecznik generalny.

Zgodnie z regulaminem postępowania przed Sądem sędziowie Sądu wybierają spośród siebie członków, którzy będą pełnić funkcje rzecznika generalnego. W okresie, w którym członkowie ci sprawują funkcje rzecznika generalnego, nie powinni pełnić funkcji sędziów w sprawach dotyczących wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

W odniesieniu do każdego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym rzecznik generalny jest wyznaczany spośród sędziów wybranych do pełnienia tej funkcji i należących do izby innej niż izba, której przydzielono do rozpoznania dany wniosek.

Sędziowie wybrani do pełnienia funkcji, o której mowa w akapicie drugim, sprawują ją przez okres trzech lat. Ich mandat może zostać odnowiony jednokrotnie.”;

3) w art. 50 wprowadza się następujące zmiany:

a) akapity drugi i trzeci otrzymują brzmienie:

„Sąd może rozpoznawać sprawy również w składzie wielkiej izby, izby pośredniej o składzie większym niż izba złożona z pięciu sędziów i mniejszym niż wielka izba lub w składzie jednego sędziego.

Regulamin postępowania określa skład izb oraz okoliczności i warunki obradowania Sądu w poszczególnych składach.”;

b) dodaje się akapit w brzmieniu:

„Sąd, do którego wniesiono sprawę na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, rozpoznaje ją w pośrednim składzie orzekającym, jeżeli wystąpi o to państwo członkowskie lub instytucja Unii, które są stroną postępowania.”;

4) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 50b

Sąd jest właściwy do rozpoznawania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożonych na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, które należą wyłącznie do jednej lub kilku z następujących poszczególnych dziedzin:

- a) wspólny system podatku od wartości dodanej;
- b) podatek akcyzowy;
- c) kodeks celny;
- d) klasyfikacja taryfowa towarów w Nomenklaturze scalonej;
- e) odszkodowanie i pomoc dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład lub opóźnienia lub odwołania usług transportowych;
- f) system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Niezależnie od postanowień akapitu pierwszego Trybunał Sprawiedliwości pozostaje właściwy do rozpoznawania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w przypadku, gdy podnoszą one niezależne kwestie dotyczące wykładni prawa pierwotnego, prawa międzynarodowego publicznego, ogólnych zasad prawa Unii lub Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Każdy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na mocy art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przedkładany jest Trybunałowi Sprawiedliwości. Po sprawdzeniu, w możliwie jak najkrótszym terminie i zgodnie z zasadami określonymi w jego regulaminie postępowania, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym należy wyłącznie do jednej lub więcej dziedzin, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego artykułu, Trybunał Sprawiedliwości przekazuje wniosek Sądowi.

Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, które Sąd rozpoznaje na mocy art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, są przydzielane izbom wyznaczonym w tym celu zgodnie z zasadami określonymi w jego regulaminie postępowania.”;

5) art. 54 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli Sąd stwierdzi, że nie jest właściwy do rozpoznawania skargi lub wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, dla których właściwy jest Trybunał Sprawiedliwości, przekazuje taką skargę lub taki wniosek do Trybunału Sprawiedliwości. Podobnie, w przypadku gdy Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi, że skarga lub wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym należą do właściwości Sądu, przekazuje taką skargę lub taki wniosek Sądowi, który nie może stwierdzić braku właściwości.”

6) art. 58a otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 58a

W przypadku odwołania wniesionego od orzeczenia Sądu dotyczącego decyzji niezależnej izby odwoławczej jednego z wymienionych poniżej organów, urzędów lub jednostek organizacyjnych Unii Trybunał Sprawiedliwości decyduje wcześniej o jego przyjęciu do rozpoznania:

- a) Urzędu Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej;
- b) Wspólnotowego Urzędu Ochrony Odmian Roślin;
- c) Europejskiej Agencji Chemikaliów;
- d) Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego;
- e) Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki;
- f) Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji;
- g) Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego;
- h) Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych;
- i) Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych;
- j) Agencji Kolejowej Unii Europejskiej.

Procedurę, o której mowa w akapicie pierwszym, stosuje się także do odwołań wniesionych od:

- a) orzeczeń Sądu dotyczących decyzji niezależnej izby odwoławczej utworzonej po dniu 1 maja 2019 r. w jakimkolwiek innym organie, urzędzie lub w jakiegokolwiek innej jednostce organizacyjnej Unii, do której to izby odwoławczej należy się zwrócić, zanim skarga zostanie wniesiona do Sądu;
- b) orzeczeń Sądu dotyczących wykonania umowy zawierającej klauzulę arbitrażową w rozumieniu art. 272 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Odwołanie przyjmuje się do rozpoznania, w całości lub w części, zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie postępowania, jeżeli dotyczy ono kwestii istotnej dla jedności, spójności lub rozwoju prawa Unii.

Orzeczenie w sprawie przyjęcia odwołania do rozpoznania lub odmowy przyjęcia do rozpoznania uzasadnia się i publikuje.”;

7) w tytule V statutu dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 62d

Przed złożeniem wniosku lub projektu zmian do niniejszego statutu odpowiednio Trybunał Sprawiedliwości lub Komisja przeprowadzają szeroko zakrojone konsultacje.”.

Artykuł 2

1. Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone na mocy art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i zawisłe przed Trybunałem Sprawiedliwości pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia są rozpoznawane przez Trybunał Sprawiedliwości.
2. Odwołania od orzeczeń Sądu dotyczących decyzji izby odwoławczej jednego z organów, urzędów lub jednej z jednostek organizacyjnych Unii, o których mowa w art. 58a akapit pierwszy lit. e)–j) statutu, oraz od orzeczeń, o których mowa w art. 58a akapit drugi lit. b) statutu, już wniesione do Trybunału Sprawiedliwości w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, nie są objęte mechanizmem rozstrzygania o przyjęciu odwołania do rozpoznania.

Artykuł 3

1. Do dnia 2 września 2025 r. Trybunał Sprawiedliwości podaje do wiadomości publicznej i okresowo aktualizuje wykaz przykładów zastosowania art. 50b statutu.
2. Do dnia 2 września 2028 r. Trybunał Sprawiedliwości przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji sprawozdanie z wdrażania reformy statutu wprowadzonej niniejszym rozporządzeniem.

W sprawozdaniu tym Trybunał podaje co najmniej informacje dotyczące:

- a) liczby wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym otrzymanych na podstawie art. 267 TFUE;
- b) liczby wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w każdej z poszczególnych dziedzin wymienionych w art. 50b akapit pierwszy statutu;
- c) liczby wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym rozpoznanych przez Sąd oraz poszczególnych dziedzin, o których mowa w art. 50b akapit pierwszy statutu, których te wnioski dotyczą, a także, w stosownych przypadkach, liczby spraw przekazanych przez Sąd do Trybunału Sprawiedliwości oraz liczby orzeczeń Sądu, które były przedmiotem postępowania odwoławczego na podstawie art. 62 statutu;
- d) liczby i charakteru wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, które nie zostały przekazane Sądowi pomimo tego, że ramy prawne sprawy w postępowaniu głównym dotyczyły co najmniej jednej ze szczególnych dziedzin, o których mowa w art. 50b akapit pierwszy statutu;
- e) średniego czasu rozpoznawania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 50b statutu zarówno w Trybunale Sprawiedliwości, jak i w Sądzie, procedury weryfikacji określonej w art. 50b akapit trzeci statutu oraz postępowania odwoławczego przewidzianego w art. 62 statutu;
- f) liczby i charakteru spraw, które objętych mechanizmem rozstrzygania o przyjęciu odwołania do rozpoznania;
- g) aspektów, które umożliwią zbadanie zakresu, w jakim osiągnięto cele przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, z uwzględnieniem zarówno szybkości rozpoznawania spraw, jak i skuteczności rozpoznawania skarg i wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, które są najbardziej złożone lub mają szczególne znaczenie, w szczególności dzięki pogłębieniu dialogu z sądami odsyłającymi zgodnie z art. 101 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości;

h) stosowania art. 23 akapit piąty statutu, w szczególności informacje na temat opublikowanych pisemnych wniosków i zgłoszonego sprzeciwu.

Do sprawozdania dołącza się, w stosownych przypadkach, wniosek w sprawie aktu ustawodawczego zmieniającego statut, w szczególności w celu zmiany wykazu poszczególnych dziedzin określonych w art. 50b akapit pierwszy statutu.

Artykuł 4

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu jego opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 11 kwietnia 2024 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodnicząca

R. METSOLA

W imieniu Rady

Przewodnicząca

V. DE BUE